

Ernestas Hemingvėjus

E.Hemingvėjus – ne tik garsus rašytojas, bet ir aistringas meškeriotojas. Jo kūrybos puslapiuose daug vietos skiria sportinei žūklei. Dirbdamas “Toronto Star weekly” korespondentu, jis parašė seriją apybraižų apie žūklę, kurios po rašytojo mirties buvo išspausdintos atskira knyga. Ši apybraiža parašyta ir publikuota 1923 metais. Ji įdomi tuo, kad joje išreikštas nuostabus kupinas amerikiečio požiūris į anaiptol nesportišką upėtakių žūklę Europoje. Mūsų patriarchališkam kraštui tai būdinga iki šiol. Tuo tarpu,kai visame pasaulyje sportinė žūklė yra pasiekusi didelių aukštumų.
Bilis Džonsas nuvyko aplankyti vieną prancūzų finansininką, gyvenantį netoli Dovilio ir turinčio nuosavą upėtakinį upelį. Finansininkas buvo žmogus gana apkūnus, o jo upelis visai neplatus.

- O, mesje Džonsai, aš jums neparodysiu, kaip gaudoma žuvis, - murkė finansininkas prie kavos puodelio. – Kanadoje juk irgi yra upėtakių. Bet, čia, Normandijoje, upėtakių žūklė pati nuostabiausia. Patikėkit, Jūs tai pamatysite savo akimis…
Finansininką reikėjo suprasti tiesiogine prasme. Žadėdamas parodyti žūklę, reikalą jis įsivaizdavo taip: Bilis žiūrės, o pats gaudys. Jie nuėjo prie upelio, ir žūklė prasidėjo. Tai buvo gailus reginys.
Nuo gerbiamo finansininko nuėmus visą amuniciją, prekių būtų užtekę sporto prekių parduotuvei. O eile išrikiavus visą finansininko muselių kolekciją, ji nusidriektų nuo Kiokako Ilinoise iki Pariso Ontarijuje. Finansininko meškerės kaina būtų padengusi dalį sąjungininkų skolos arba galėjusi įžiebti revoliuciją kurioje nors Centrinės Amerikos šalyje.
Finansininkas užmetė vandenin gana nepatrauklios išvaizdos muselę. Po dviejų valandų jis sugavo upėtakį. Finansininkas krykštavo. Upėtakis buvo puikus, visų penkių su puse colio (colis – 2,5 cm) ilgio, puikių proporcijų. Viena buvo neaišku – kažkokios juodos dėmės ant šonų ir ant pilvo.
- Nemanau, kad ši žuvis visai sveika, - tarė Bilis.
- Nesveika? Jums taip atrodo? Šis puikus upėtakis. Jis nuostabus. Negi nematėte, kaip jis kovojo, kol atsidūrė mano graibštelyje!
Finansininkas įsiuto. Nuostabusis upėtakis skendėjo jo didelėje riebioje plaštakoje.

- O ką gali reikšti tos juodos dėmės? – paklausė Bilis.
- Dėmės? Visai nieko. Galbūt tai nuo kirmėlių. Kas žino? Jomis šiuo metų laiku paženklinti visi mūsų upėtakiai. Nesigąsdinkite, mesje Džonsai. Pažiūrėsime, ką pasakysi, paragavęs šio nuostabaus upėtakio per pusryčius.

Matyt, netolimo Dovilio įmonės užteršė finansininko upelį. Daugelis yra tos nuomonės , kad Dovilis – kažkokia Penktosios aveniu Atlantik Sityje ir Gomoros kombinacija. O iš tiesų – tai pajūrio kurortas, taip išpopuliarėjęs, kad save gerbiantys žmonės čia nebesilanko, o tie, kurie atvažiuoja, vienas per kitą leidžia pinigus ir vadina vienas kitą hercogais ir hercogienėmis arba įsivaizduoja, kad bendrauja su garsiais boksininkais, graikų milijonieriais ir įžymiomis aktorėmis.

Deja, upėtakių gaudymas ištiesų puikus tik Ispanijoje, Vokietijoje ir Šveicarijoje.

Vokietijoje sunkiausia – gauti leidimą žūklei. Visi vandens telkiniai čia nuomojami mažiausiai metams. Jei norite pameškerioti, pirmiausia reikia susitarti su upės nuomininku. Paskui reikia mieste išsirūpinti valdžios leidimą, o po dar gauti žemės savininko sutikimą. Jei turite dvi savaites laiko, tai beveik visą jį praleisite išsiimdamas leidimą. Žinoma, daug paprasčiau nešiotis su savim meškerę ir žuvauti, kai tik pasitaikys neblogas upelis. Jei kas nors ims protestuoti, traukit iš kišenės markes. Jei pasirodys mažai, duokit dar. Tai galiausiai padeda. Tiesa, jei merkių atsarga išseks anksčiau, negu bus pasitenkinta atlyginimo suma, tikriausiai pakliūsite į kalėjimą arba ligoninę. Todėl gerai turėti su savimi dolerių. Kai tik juos parodysite, statau dešimt prieš vieną, kad priešininkas puls ant kelių, išreikšdamas didžiausią dėkingumą, o atsikėlęs įneš rekordinį indėlį į pietų vokiečių taupomąją kasą – storą ir tvirtą rankomis megztą kojinę.

Taip mes gaudėme upėtakius visame Švarcvalde. Keliavom pėsčiomis su kuprinėmis ir meškerėmis, laikydamiesi kalnuotų ir kalvotų vietų, kartais ėjom per tankius pušynus, užklysdavom prie fermų lomose, o paskui vėl mylių mylias nė gyvos dvasios, ir tik retkarčiais sutikdavome sulaukėjusių uogų rinklius. Ir visą laiką miglotai suvokėme, kur esame. Tačiau nepaklydome nė sykio, nes visada galėjome nusileisti į slėnius, žinodami, kad ten rasime upelį. Kiekvienas upelis anksčiau ar vėliau įteka į upę, o kur upė, ten ir miestelis.

Kartą mes išėjom pėsti iš Tiribergo. Pakilę vingiuotu keliu ant aukštumos, išvydome raižytą Švarcvaldo panoramą. Tolumoje mėlynavo kalvų grandinė, ir mes nusprendėme, jog jų papėdėje turi tekėti upė. Mes perkirtome plynaukštę, nusileidome per miškus, tamsius ir drėgnus, kur jautiesi lyg po katedros skliaustais karštą rugpjūčio dieną. Palei kalvas ištiesų gurgėjo nuostabus upėtakinis upelis. Aplink nesimatė jokios sodybos. Sutvarkiau meškerę ir kol misis Hemingvėj sėdėjo po medžiu ant šlaito ir stebėjo į abi puses slėnį, sugavau keturis puikius upėtakius. Kiekvienas vidutiniškai svėrė tris ketvirčius svaro. Paskui mes ėmėme leistis į slėnį. Upelis platėjo. Ir mano žmona pati paėmė meškerę, o aš užėmiau stebėjimo postą. Ji per valandą sugavo šešis upėtakius, du iš kurių turėjau leistis prie vandens sugriebti samteliu. Kai ant kabliuko užsikirto dar vienas stambus upėtakis ir kai mes triumfuodami, jog jis jau graibšte, pažvelgėme į viršų, išvydome pagyvenusį vokietį valstietišku apdaru, stebintį mudu nuo kelio.

- Laba diena, - tariau aš.
- Laba diena, - atsakė jis. – Kaip sekasi žuvauti?
- Sėkmingai.
- Tai gerai, - pasakė valstietis. – Neblogas dalykas pažuvauti.

Paskui jis iš lėto nužingsniavo toliau.

Visai kitaip elgėsi valstiečiai Juber –Prehgalėje. Ten mes turėjome visus reikalingus žūklei

leidimus. Bet jie atėjo prie upės su šakėmis ir nuvijo mus, todėl kad buvome užsieniečiai. Šveicarijoje aš sužinojau du naudingus dalykus apie upėtakių gaudymą. Pirmoji pamoka įvyko prie upelio, tekančio lygiagrečiai su Rona, kuri patvino ir patamsėjo tirpstant kalnuose sniegui. Muselėmis gaudyti nebuvo šansų, todėl užvėriau ant kabliuko kuokštą sliekų. Viliojantis masalas. Bet juo ne galėjau sugauti nė vieno upėtakio.
Kol meškeriojau, paskui mane vis vaikščiojo senas italas, kurio ferma matėsi netoliese. Žuvis nekibo, nors iš patyrimo jaučiau, kad čia pilna upėtakių. Ir tai mane vis labiau erzino. Nemalonu, kai kažkas stypso tau už nugaros, kai meškerioji. Panašiai kaip kažkas žiūrėtų per petį, kai rašote laišką mylimajai. Galiausiai prisėdau ant kranto ir ėmiau laukti, kol italas nueis. Jis irgi prisėdo. Šio seno žmogaus veidas priminė burdiuką.
- Taip, tėvuk, nekimba šiandien žuvis, - pasakiau.
- Tai tau nekimba, - rimtai atsakė jis.
- Tik man? O jums, vadinasi, kimba?
- Taip, - atsakė jis taip pat rimtai. Aš visada sugaunu upėtakių. O tu nemoki gaudyti slieku.
Ir nusispjovė į upę.
Mane tai pakiršino. Mano vaikystė prabėgo už keturiasdešimt mylių nuo So Sent Mari kanalų, traukiant upėtakius bet kokiu pagaliu ir bet kokiais sliekais, kurie tik laikėsi ant kabliuko.
- Jūs, tėvuk, toks senas,jog viską žinote. Jūs turbūt iš sliekų praturtėjote.
Dabar suerzėjo jis.
- Duokit man meškerę, - tarė senis.
Paėmęs meškerę, nuo kabliuko jis nuplėšė kuokštą sliekų, išsirinko mano dėžutėje vidutinio dydžio slieką ir užmovė jį taip, kad trys ketvirtadaliai liko tabaluoti.
- Va čia tai sliekas, - patenkintas pasakė jis.
Senis suvyniojo valą, palikęs tik kokias šešias pėdas, ir užmetė valą į sietuvą, kur prie kranto sūkuriavo verpetas. Jokio rezultato. Senis atsargiai ištraukė masalą ir užmetė meškerę žemiau pasroviui. Meškerės viršūnė linktelėjo. Senis ją truputį nuleido. Meškerė žaibiškai sulinko, senis pakirto, išvilko iš vandens penkiolikos colių upėtakį ir permetė jį per galvą ant kranto.
- Va taip, broleli. Matai, kaip reikia kabinti slieką? Tegu kruta kaip gyvas. Upėtakis pagriebs tabaluojantį galą ir įčiulps jį kartu su kabliuku. Aš meškerioju čia dvidešimt metų ir žinau. Kai suveri daug sliekų, tai baido žuvį.
- Imkit meškerę ir gaudykit, - ėmiau prašyti.
- Ne, ne. Aš meškerioju tik naktimis, - nusišypsojo senis. – Mano kišenė per menka pirkti leidimą.
Tačiau jis ėmė gaudyti, o aš žiūrėjau, kad kas neužkluptų. Paskui ėmėm meškerioti paeiliui. Per dieną mes ištraukėm aštuonioliką upėtakių. Senis puikiai žinojo visas duobes ir gaudė tik ten kur yra stambių žuvų.
Antra, ko jis mane išmokė – tai naudoti masalui lervas. Jos tinka žuvauti tik skaidriame vandenyje, bet tai labai patikimas masalas. Lervų yra kiekviename papuvusiam kelme. Šveicarijoje meškeriotojai laiko jas specialiose dėžutėse. Plokščiame medžio gabale išgręžia daug skylučių ir uždaro jas metaliniu dangteliu. Lervos ten gyvena kaip gimtuosiuose puvėsiuose. Kai orai šilti, kai karščiai, lervos – geriausias masalas. Netgi rugpjūtyje, kai upeliai nusekę, upėtakiai jas griebia.
Šveicarai moka labai puikiai pataisyti upėtakį. Į verdantį vandenį pila truputį acto, deda lauro lapų, raudonų pipirų ir verda upėtakį, kol jis įgauna žydrą spalvą. Upėtakis valgomas užpiltas lydytu sviestu ir užgeriamas baltu vynu.
Tokį patiekalą retai gausi viešbučiuose. Tenka keliauti į kaimą, kad paskanautum taip pataisyto

upėtakio. Ateini nuo upės prie pasitaikiusios valstiečio sodybos ir klausi, ar ten kas moka išvirti žydrą upėtakį? Jeigu ne, eini toliau. Jeigu moka, atsisėsi ties prieangiu, kur visada pilna vaikų ir ožkų, ir lauki. Uoslė tiksliai pasakys, kada katiliukas su upėtakiu užvirs. Po to išgirsite negarsų pokštelėjimą. Tai atidarė butelį vyno. Paskui šeimininkas pravers duris ir pasakys: “Paruošta, mesje”. Va, tada jūs galite eiti toliau. Su viskuo aš susitvarkysiu toliau.